

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D.Sîrbu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Vl.Clima, E.Palanciuc, A.Malîi)

Î N C H E I E R E

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Raețchi Mihail împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă

La 22 iunie 2018 Raețchi Mihail prin intermediul avocatului Vladimir Kovali a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne privind recunoașterea ilegalității refuzului nr. 6030 din 07 iunie 2018, obligarea recalculării cuantumului pensiei, luându-se în considerare recalculul vechimii în muncă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, efectuat de Ministerul Afacerilor Interne pentru perioada efectuării serviciului în timpul 08 iunie 1995 - 31 octombrie 2008, ca comandant de pluton, compania Batalionului serviciului de pază și escortă al Direcției de Poliție mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii a invocat că s-a adresat cu o cerere către Ministerul Afacerilor Interne, solicitînd recalcularea și includerea în vechimea în muncă în perioada în care a activat ca polițist al Batalionului Serviciului de pază și escortă, cu avantaje, care a fost admisă.

La 10 mai 2018 Raețchi Mihail a înaintat Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prin care a solicitat introducerea modificărilor în valoarea vechimii în muncă și recalcularea cuantumului pensiei.

Astfel, la 07 iunie 2018, prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr. 6030, cererea depusă de reclamant a fost respinsă.

A susținut reclamantul că nu este de acord cu refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru din 07 iunie 2018 pe care îl consideră ilegal și neîntemeiat, susținând că la emiterea acestui refuz, pârâta a interpretat eronat normele legale.

Astfel, efectuând serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în perioada 08 iunie 1995 - 31 octombrie 2008, reclamantul a fost supus riscului sănătății și vieții, având contact direct cu persoanele contagioase, bolnavi psihici, infectați cu XXXXX, XXXXX și ale maladii periculoase, și respectiv, a condițiilor nefavorabile de lucru, astfel, are dreptul la recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în ordinea prevăzută de pct. 8 lit. d) Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar.

A solicitat declararea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 6030 din 07.06.2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei lui Raețchi Mihail, luându-se în considerare calculul vechimii în muncă de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, efectuat de către Ministerul Afacerilor Interne pentru perioada efectuării serviciului în timpul 08 iunie 1995 - 31 octombrie 2008 ca comandant de pluton, compania Batalionului serviciului de pază și escortă al Direcției de Poliție mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă, fiind recunoscut ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale sectorul Centru mun. Chișinău materializat prin răspunsul nr. 6030 din 07 iunie 2018 și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze lui Raețchi Mihail cuantumul pensiei începând cu 01 noiembrie 2008, luându-se în considerare confirmarea eliberată de Direcția de Poliție a mun. Chișinău cu nr. 6343 din 24 aprilie 2018.

Prin decizia din 22 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 21 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre corespund circumstanțelor de fapt.

Astfel, conform pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Conform art.33 al.(2) din Legea nr.1036 din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar, vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

Totodată, art.13 lit. a) Legii asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993, prevede că, asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni, în fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 ani, conform tabelului expus în lege (de la 01 iulie 2012-21 ani).

Art. 14 lit.a) Legii menționate mai sus, prevede că mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vârstă sau din motive de boală - 55 procente din suma soldei: pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Instanța de apel a conchis că ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, este un act administrativ valabil, produce efectele juridice de rigoare, care urmează a fi aplicate corespunzător, iar simplul dezacord al Casei Naționale de Asigurări Sociale cu ordinul menționat, atât timp cât acesta nu a fost anulat, nu reprezintă un temei pentru nerecunoașterea efectelor acestuia.

În acest context, instanța de apel a reținut că art.47 alin. (2) din Constituție, garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență. în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Din sensul normei legale respective, se deduce că dreptul la pensie, se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale. Caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte articolul 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți trebuie să fie păstrată, concluzie ce a fost reiterată în Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 10 aprilie 2012. § 25.

La 06 iunie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 22 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului și-a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând că a fost adoptată pripit, nefiind studiate actele normative în vigoare ce guvernează raportul material-litigios, instanța ignorând argumentele apelantului.

Totodată, recurentul CNAS a invocat că motivarea recursului va fi depusă după notificarea deciziei motivate a deciziei recurate.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000. Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform articolului 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Articolul 258 din Codul administrativ stipulează în alin. (3) că, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Potrivit articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de admisibilitate constată că, în speță, recursul depus de CNAS se consideră a fi în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 22 mai 2019 Curții de Apel Chișinău a fost comunicată CNAS, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Examinând admisibilitatea recursului depus de CNAS, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Conform articolului 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Articolul 244 din Codul administrativ stipulează în alin (2) că, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prin prisma articolului 233 alin. (1) din Codul administrativ, cererea de apel trebuie să conțină datele prevăzute la art. 211 alin. (1) lit. a)-d) și să indice hotărârea care se contestă cu apel.

În sensul articolul 211 alin. (1) din Codul administrativ, în cererea de chemare în judecată se indică: a) instanța la care a fost depusă; b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; c) numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; d) denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia; e) pretențiile reclamantului; f) circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția; g) enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține și le poate prezenta; h) datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.

Sub aspectul dat completul notează că, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea hotărârii contestate.

Recurentul CNAS nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o simplă cerere de recurs, fără a evidenția memoriului ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel. Această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implică determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, cu expunerea argumentată a criticilor în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La capitolul dat completul decelează că, însăși CNAS a indicat în recurs că „argumentarea detaliată a recursului va fi prezentată suplimentar după luarea de cunoștință cu partea motivată a deciziei recurate”. Însă, până în ziua examinării admisibilității recursului, acesta nu a întreprins nicio măsură în vederea depunerii

motivării recursului, nu s-a prezentat în sediul Curții Supreme de Justiție pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, și anume decizia motivată a Curții de Apel Chișinău și nu a depus nici electronic, nici fizic, pe suport de hârtie motivarea recursului.

Completul consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului, deoarece CNAS, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea unui recurs motivat, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, în caz contrar intervenind aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

În acest sens este imperioasă jurisprudența CtEDO în care Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (Van Harn împotriva Germaniei).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de CNAS.

Conform articolelor 193, 195, 211 alin. (1), 230, 233 alin. (1), 244, 245, 246 alin. (1) și (2) lit. e) și 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Sveatoslav Moldovan

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru